

22.8.2024

VN/14933/2024

VN/14933/2024-STM-34

Työ- ja elinkeinoministeriö
Ariann Grandell

STM:n lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä varten annetun lain 1 ja 24 §:n muuttamisesta

Sosiaali- ja terveysministeriö kiittää tilaisuudesta lausua maatalouden ja matkailuun alaan kuuluvista kausiluonteista toimintaa sisältävistä annetun lain muuttamista koskevasta ehdotuksesta ja toteaa seuraavaa:

Sosiaali- ja terveysministeriö (jatkossa ”ministeriö”) pitää ehdotettua muutosta kannatettavana. Samalla ministeriö toteaa, kuinka se näkee hyvänä sen, miten aiemmin samasta aiheesta annettuja kommentteja on laajasti huomioitu nykyisessä ehdotuksessa.

Ministeriö toteaa aiemmin lausumansa mukaisesti sen, kuinka se näkee hyvänä, että luonnontuotteita keräävien ulkomaalaisten maahantuloon liittyvistä järjestelyistä säänneltäisiin lailla samalla tavalla kuin muiden ulkomaalaisten työntekijöiden kohdalla. Ministeriö myös katsoo edelleen, että ehdotettu muutos turvaa nykytilannetta paremmin luonnontuotteiden keräilijöiden toimeentulon, heidän oikeudellisen asemansa sekä selkeyttää työntarjoajan velvollisuuksia.

Vaikutukset sosiaaliturvaetuuksiin

Ministeriö toteaa sosiaaliturvan osalta, kuinka se pitää hyvänä, miten sen aiemmin lausumat asiat on huomioitu esityksessä. Ministeriö näkee edelleen merkittävänä muutoksena sen, kuinka luonnontuotteiden kerääjien työsuhteen oikeudellisen luonteen muuttuessa heille muodostuu oikeus terveydenhuoltoon Suomessa ja erilaisiin siihen liittyviin etuuksiin. Lisäksi ministeriö katsoo edelleen, kuinka esityksen perusteella luonnontuotteiden kerääjät olisivat jatkossa työtaturma- ja ammattitautilain soveltamisen alla ja näin he olisivat jatkossa vakuutettuja myös työtaturman ja ammattitaudin varalta.

Aiemmin lausumaansa ministeriö haluaa täsmentää vuodelle 2024 muuttuneita tulorajoja. Vuonna 2024 tuloraja tapaturmavakuuttamiselle on 1 500 euroa ja työelämävakuuttamisen kuukausiraja taas 68,57 euroa. Ministeriö myös pitäytyy aiemmin esittämässään arvioissa koskien vaikutusarviota liittyen esityksen aiheuttamiin lisäkustannuksiin.

Vaikutukset kerääjän asemaan ja työsuojeluvalvontaan

Ministeriö toteaa aiemmin lausumansa mukaisesti, kuinka se pitää hyvänä sitä, miten luonnontuotteiden keruu tapahtuisi jatkossa työsopimuslain mukaisessa työsuhteessa. Näin ollen he olisivat jatkossa työlainsäädännön piirissä siten, että heihin sovellettaisiin esimerkiksi työsopimuslakia, työturvallisuuslakia ja työterveyshuoltoa koskevaa lainsäädäntöä. Ministeriö myös katsoo edelleen, että esitetty takaa luonnontuotteiden kerääjille nykytilannetta paremmin toimeentulon ja näin ollen turvaa heidän asemaansa.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sosiaali- ja terveysministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 33
00023 Valtioneuvosto

Meritullinkatu 8
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

02951 63415
+358 2951 63415

kirjaamo.stm@gov.fi
stm.fi

Ministeriö katsoo edelleen, että luonnontuotteita keräävien henkilöiden siirtyminen kausityölain soveltamisalan piiriin vaikuttaa työsuojeluviranomaisen suorittamaan valvontatyöhön. Vaikka työsuojeluviranomainen on nykysääntelyinkin puitteissa valvonut luonnontuotteiden keruuta, niin valvontaan tulee muutoksia, mikäli luonnontuotteiden kerääjistä tulee työsuhteessa olevia. Ministeriön näkemyksen mukaan valvottavia asioita ja lainsäädäntöä on esitetyn perusteella jatkossa enemmän. Niissä tapauksissa, joissa samat henkilöt keräisivät jatkossa työnantajan näkemyksen mukaan luonnontuotteita työsuhteen lisäksi myös jokamiehenoikeuden perusteella, työsuojeluviranomaisen valvontatyöhön liittyvä työmäärä todennäköisesti lisääntyisi. Samoin jatkossa ei tarvitsisi ilmoittaa luonnontuotteiden kerääjien tukikohtien vaihtumisesta nykytilanteen mukaisesti työsuojeluviranomaiselle ja tähän liittyen tukikohtien paikantaminen työsuojeluvalvonnassa saattaa jatkossa vaatia isompaa työmäärää kuin aiemmin.

Ministeriö toteaa aiemmin esittämänsä mukaisesti, kuinka jatkossa ennakkovalvonta luonnontuotteiden kerääjien osalta olisi nykyistä rajoitetumpaa. Ministeriö näkee hyvänä, sen kuinka nyt esitetyssä on nostettu esiin sen aiemmin antamat kommentit koskien luonnontuotteiden kerääjien työnantajiin kohdistuvaa ennakkovalvontaa. Ministeriö pitää edelleen tärkeänä sitä, että ennakkovalvonta olisi jatkossa riittävän perusteellista ja ajantasaista tietoa sisältävää. Mikäli ennakkovalvonta vähenee nykytilanteeseen verrattuna, niin tarve jälkivalvonnalle korostuu aiempaan verrattuna.

Aiemmin lausumansa mukaisesti ministeriö katsoo, että tehokas työsuojelua koskeva tarkastustoiminta tulee turvata jatkossa. Kuten edellä mainittu, niin esitys lisäisi työsuojeluviranomaisen työmäärää jatkossa – varsinkin, mikäli ennakkovalvonta vähenee nykyisestään. Tässä tilanteessa ministeriö katsoo, että tehokas jälkivalvonta vaatii jatkossa työsuojeluviranomaiselta lisäresursseja. Ministeriö pitäytyy aiemmassa arviossaan esitetyistä työsuojeluviranomaisen lisäresurssitarpeesta, jonka tulisi sen arvion mukaan olla 3-5 henkilötyövuotta.

Vaikutukset jokamiehenoikeuteen ja marjalain soveltamiseen

Ministeriö katsoo, että sen aiemmin lausuma pitää edelleen paikkaansa koskien jokamiehenoikeutta luonnontuotteiden keruun osalta. Esitetyn mukaisesti jatkossa käytännön työsuojeluvalvonnassa tarkastajien tulisi arvioida, täyttääkö jokamiehenoikeuden nojalla luonnontuotteiden keruu työsuhteen kriteerit niissä tilanteissa, joissa työsuhteinen kausityöntekijä myisi keräämänsä työnantajalleen. Tämän valvonta on erittäin haastavaa ja siihen liittyvät käytännön tilanteet olisivat jatkossa erittäin tulkinnanvaraisia.

Ministeriö pitää hyvänä, kuinka sen aiemmin lausumansa koskien esimerkkejä tilanteista, joissa marjalaki soveltuisi jatkossakin, on nyt huomioitu esityksessä. Ministeriö kuitenkin painottaa aiemmin lausumaansa siitä, kuinka työsuojeluvalvonnan näkökulmasta jatkossa marjalain tulisi olla jatkossa ajantasainen, jotta sen toteutumista voidaan tehokkaasti valvoa.

Kansliapäällikkö Veli-Mikko Niemi

Erityisasiantuntija Riku Rajamäki

Jakelu TEM Työ- ja elinkeinoministeriö, Ariann Grandell

Tiedoksi Valtiosihteeri Laura Rissanen, STM

VN/14933/2024-STM-34

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: